

Handläggare
Robert Fåhraeus

Tjänsteskrivelse
2023-07-07

Diarienummer
SUN-2023/276

Samhällsutvecklingsnämnden

Hemställan till kommunfullmäktige om ny VA-taxa 2024

Förslag till beslut

Samhällsutvecklingsnämndens förslag till kommunfullmäktige:

- 1) Knivsta kommuns VA-taxa justeras genom att brukningstaxan höjs med 21%.
- 2) Punkterna 3, 4.3, 5.3, 6.1, 6.2, 6.3, 12.1, 12.3 och 18 i VA-taxan justeras efter Knivstavatten ABs förslag.
- 3) Den nya taxan börjar gälla från och med den 1 januari 2024 eller vid den senare tidpunkt som kommunfullmäktiges beslut vinner laga kraft.
- 4) Beslutet tas med omedelbar justering.

Sammanfattning av ärendet

Brukningstaxan föreslås höjas med 21% för att kunna säkra likviditeten för 2024 för att täcka kostnadsökningarna på totalt 7,8 mkr. Konsekvenser om inte brukningstaxan höjs enligt förslaget blir att ett ägartillskott på 7,8 mkr behövs för att säkra likviditet och inte behöva låna till driftskostnader.

Anläggningstaxan lämnas oförändrad. Utöver nivåjusteringar i taxan föreslås vissa justeringar i taxans övriga paragrafer.

Bakgrund

Den allmänna VA-verksamheten ska vara självfinansierande genom avgifter som regleras i VA-taxan. Som VA-huvudman är Knivstavatten skyldig att se över VA-taxan så att den speglar de utgifter som föreligger både för att bygga ut den allmänna VA-anläggningen enligt VA-planen och för att på ett säkert sätt sköta och underhålla den.

VA-taxans avgifter ska vara rättvist fördelade efter den nytta som en fastighet anses ha av den allmänna VA-anläggningen. Dessutom gäller självkostnadsprincipen vilken innebär att avgiften inte får vara större än vad som behövs för att täcka de nödvändiga kostnader som krävs för att ordna den allmänna VA-anläggningen.

För att bättre uppnå detta föreslås VA-taxans anläggningsavgift justeras enligt följande.

Anläggningsavgift (5 §)

Anläggningsavgiften är den engångsavgift som en fastighetsägare betalar för att ansluta sin fastighet till den allmänna VA-anläggningen. Den ska täcka fastighetens del av kostnaderna för utbyggnaden av reningsverk, vattenverk, pumpstationer, huvudledningar och ledningsnätet fram till tomtgräns.

VA-taxan ska enligt lagen om allmänna vattentjänster vara skäligt och rättvist fördelad efter både den kostnad och den nytta som föreligger då en fastighet ansluts till den befintliga VA-anläggningen. Därför är anläggningsavgiften indelad i olika parametrar;

servisavgift, lägenhetsavgift, del i huvudanläggningsavgift och tomtyteavgift där vissa parametrar är kostnadsrelaterade och vissa är nyttorelaterade. För fastighetsägaren varierar avgiftens storlek även beroende på om en, två eller tre nyttigheter såsom dricksvatten, spillvatten och/eller dagvatten ansluts.

Knivstavatten har som målsättning att anläggningstaxan ska vara självfinansierande för den VA-utbyggnad som sker. I den mån anläggningsavgiften inte är självfinansierande bekostas underskottet av brukningstaxan, vilket är fullt förenligt med vattentjänstlagen.

Ingen justerad avgift för § 5.1

Kostnadstäckningen (intäkter/kostnader) för va-taxans anläggningstaxa beräknas årligen på samtliga projekt som har startat eller förväntas starta inom ± 3 år, portföljen, och dessa projekts totala kostnader. Med ett projekt menas i det här fallet den VA-utbyggnad som sker i genomförandet av en detaljplan. För att nå en korrekt kostnadstäckning bör även kostnader räknas med som är kopplade till projektet men som ligger utanför detaljplanens geografiska område, till exempel kostnader för att öka kapaciteten i det befintliga ledningsnätet, eller kostnader för att öka avloppsreningskapaciteten. Dessa kostnader ingår i projektens totala kostnader.

Investeringen för Knivstas överföringsledning till Käppala, KÖK, utgör en stor kostnad som kommer att komma till nytta för många befintliga och kommande VA-abonnenter fram till omkring 2050. Inför revidering av 2023 års taxa gjordes en analys av hur denna kostnad kan fördelas skäligt och rättvist och en sådan avgift infördes i taxan inför 2023.

Inför 2024 är underlaget för taxeberäkningen, de projekt som har startat eller förväntas starta inom ± 3 år, portföljen, mycket osäkert. Det saknas vid tidpunkten för taxans beräkning politiska beslut kring vilka pågående projekt som ska fortgå respektive pausas/avslutas samt kring vilka nya projekt som är prioriterade i närtid. Beroende på vilka projekt som i realiteten blir av kan utfallet på täckningsgraden se väldigt olika ut beroende på om kommunen prioriterar exploateringar eller omvandlingsområden. Den bästa bedömning som går att göra i nuläget är att taxan bör, i flertalet fall, klara en kostnadstäckning på 100 % för 2024, och därför föreslås ingen justering. Det går med det osäkra underlaget inte heller att med stor säkerhet säga något om trenden för kommande år, men om man kan skönja några trender så är det att omvandlingsområden troligtvis kommer att prioriteras framför exploateringar och att inflationen kommer att ligga fortsatt högre än tidigare, och därför spås prognosen för 2025-2026 till 5 + 5%.

Justering av § 3

Punkt 3 föreslås justeras vad gäller definitionen av vad som är en lägenhet för att möta möjligheten att inrätta en mindre bostad i till exempel ett attefallshus. Anläggningsavgiften för en sådan bostad föreslås beräknas som en halv lägenhet. Ändringen påverkar inte brukningsavgiften (se ändring under 12.1 d))

Förtydligande av § 4.3

Punkt 4.3 är förtydligad till fastighetsägarens fördel och i enlighet med vad lagen om allmänna vattentjänster anger. Justeringen innebär ingen förändring i arbetssätt.

Förtydligande av § 5.3

Punkten har förtydligats med att det är landareal (tidigare areal) som ligger till grund för debitering av tomtyta. Justeringen innebär ingen förändring i arbetssätt.

Paragraf, § 6.3 tas bort

Paragraf 6.3 beskriver hur en i detaljplan illustrerad men ännu inte bildad fastighet hanteras. Informationen är överflödigt och tas därför bort. Kopplat till denna ändring stryks begreppet "bildad" även ur § 6.1 och 6.2 eftersom distinktionen inte längre blir relevant. Begreppet "illustrerad (ej fastighetsbildad)" stryks ur §3.

Brukningavgift (12 §)

Brukningavgiften är den periodisk avgift som en fastighetsägare betalar när denna har anslutit sin fastighet till den allmänna VA-anläggningen. Den ska täcka fastighetens del av kostnaderna för drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra nödvändiga kostnader för att tillhandahålla vattentjänsterna som inte täcks av anläggningsavgiften. VA-taxan ska enligt lagen om allmänna vattentjänster vara skäligt och rättvist fördelad efter både den kostnad och den nytta som föreligger när en fastighet är ansluten till den befintliga VA-anläggningen.

Ny föreslagen avgift

Höjningen av brukningstaxan på 21% behövs för att säkra likviditeten för 2024 och för att täcka kostnadsökningarna på totalt 7,8 mkr för ökade räntekostnader, ökade personalkostnader, ökade rörelsekostnader och ökade avskrivningar. Räntorna har ökat kraftigt det senaste året och beräknas stiga lite till under 2024 samtidigt som låneportföljen utökas med nya lån.

Beloppen i taxedokumentet utgår från att de föreslagna 8% höjning för 2023 är beslutade.

Justering av §12.1 a) 1

Begränsningen att övriga fastigheter med en förbrukning som är mindre eller lika 300m³ ska ha den lägre avgiften som gäller för bostadshus föreslås tas bort. Skälet är att det är svårt att följa upp då kubikmeterdebiteringen baseras på en preliminärdebitering som kan variera år från år.

Förtydligande av §12.1 d)

Lägenhet i brukningstaxan räknas alltid som hel lägenhet.

Justering av §12.3

För att motivera nybyggda hus att ansluta permanent och inte bara betala för byggvatten som är billigare föreslås att byggvatten ska faktureras per påbörjat år. Den nya lydelsen föreslås vara: För byggvatten skall erläggas brukningavgift enligt 12.1 b). Om mätning inte sker, antas den förbrukade vattenmängden uppgå till 30 m³ per lägenhet och per påbörjat år.

Justering av §18

Punkten föreslås justeras med rätt faktureringsintervall och att de intervall som inte tillämpas tas bort. Debitering sker per månad, kvartal eller år. Den nya lydelsen föreslås vara: Avgift enligt 12.1 a), b), c) och d) debiteras per månad, kvartal eller år enligt beslut av huvudmannen.

Avgift enligt 12.1 b) debiteras enligt mätning förbrukad vattenmängd eller enligt annan grund som anges i § 12 och 13.

Övriga justeringar

VA-taxan behöver justeras med redaktionella ändringar, se gula markeringar i bilaga 2:

- Datum för antagande
- Datum för ikraftträdande

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är utförd enligt bifogad checklista.

Underlag för beslut

Beslutsförslag till ändring av VA-taxan 2024

Bilaga 1, påverkan för olika typer av fastigheter

Bilaga 2, förslag till ny VA-taxa

Beslutet ska skickas till

Akten

Kommunstyrelsen

Knivstavatten AB

Roslagsvatten AB

Jenny Rydåker

Samhällsbyggnadschef

Barnchecklista inför beslut

1. Påverkar beslutet barn?

Ja

Nej

Enligt FN är alla under 18 år
att betrakta som barn

Förklara oavsett svar.

Alla hushåll som är VA-kunder i Knivsta kommun kommer att påverkas av taxeändringen.

Om, ja fortsätt med frågorna.

2. Hur har barns bästa beaktats?

Den nya VA-taxan förändras utifrån kravet att den ska spegla kostnaderna för den allmänna VA-anläggningen.

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja

Nej

Inte aktuellt. Beslutet rör inte övergripande flerårig plan/ flerårigt styrdokument

Om ja, förklara på vilket sätt barn varit delaktiga i beslutet, vilka åsikter barnen lyft fram samt hur dessa åsikter beaktats i beslutet. Om nej, förklara varför barn inte tillfrågats.